

FIBROPAPILOMATÓZA (FIBROMATÓZA) SRNČÍ ZVĚŘE

Popis:

Fibropapilomatóza je nezhoubné nádorové onemocnění s infekční etiologií. Původcem je virus (*Papillomavirus*). Projevuje se postupnou tvorbou různě velikých a početných nádorů, především postihuje kůži a podkoží. U některých kusů zůstávají nádory malé po dlouhou dobu, u jiných narostou do velkých rozměrů během několika měsíců.

Onemocnění je přenosné z nemocných na zdravé kusy a tím je nebezpečné – hrozí zavlečení do dalších oblastí. Přenáší se z kusu na kus způsobem, kdy dochází k narušení povrchu kůže – poraněním, přímým kontaktem mezi kusy (otěr, drbání) a také bodavým hmyzem (komáři a muchničky). Virus se přenáší pouze mezi srnčí zvěří a jeho přenos z postižených kusů na lovce a lovecké psy je nepravděpodobný.

Podle legislativy není nákazou povinnou hlášení státní veterinární správě.

Příznaky:

Nádory se vyskytují u dospělých kusů obojího pohlaví (nejčastěji u srnců ve věku 2-5 let) zpravidla jednotlivě, prakticky kdekoliv na těle. Liší se počet nádorů od jednoho až po několik desítek nádorů vytvářejících shluky nejčastěji na spodní straně břicha, ve slabinách a na hlavě kolem světel a větrníku. Některé kusy se chovají neobvykle - např. nepřijímají potravu, špatně se pohybují a orientují. Postižené kusy většinou neuhynou, ale strádají.

Diagnostika:

Nález okrouhlých nebo nepravidelně oválných nádorů na kůži stačí k posouzení, že jde o nemocné kusy. Velikost nádorů se obvykle pohybuje od jednoho do deseti centimetrů. Existují dvě hlavní formy nádorů, které se mohou na postiženém kusu i kombinovat.

Jedna forma je plošně přisedlá ke kůži, dobře ohraničený a je v kůži nepohyblivá (solidní).

Druhá forma je stopkatá, kdy nádor na kůži má zvrásněný (květákovitý) povrch, visí za stopku a je pohyblivý. Při této formě dochází častěji k jeho poškození a k druhotné infekci (zhnisání).

K potvrzení diagnózy lze celé postižené kusy (případně vypreparované nádory) doručit do laboratoře. Náklady na vyšetření si hradí uživatel honitby.

Léčba:

U lovné zvěře se žádná léčba neprovádí.

Prevence:

Postižené kusy zpravidla neuhynou, a jsou zdrojem šíření nákazy na dosud zdravé kusy. Šíří se hlavně přímým kontaktem zvěře (např. při srnčí říjí, u krmelců při zimním přikrmování). K šíření v některých oblastech přispívají i vysoké stavy srnčí zvěře. Jediným účinným opatřením ke zpomalení šíření je dodržování plánu lovu a včasný odlov postižených kusů, včetně sanitárního odlovu.

Lze doporučit učinit opatření ke zvýšení přirozené odolnosti zvěře v honitbě jako je např. kontrola parazitóz a celoroční aplikace minerálů a vitaminů v lizech.

Manipulace se střeleným kusem a rozhodnutí o zvěřině:

1. Vyvržení kusu

Při manipulaci s ulovenými kusy dodržovat osobní hygienu (při stahování a vyvrhování používat jednorázové rukavice, nejíst, nepít a nekouřit, po použití umýt horkou vodou a desinfikovat nůž).

2. Stažení deky

Celou deku s nádory, které obsahují původce onemocnění co nejdříve zabezpečit proti bodavému hmyzu a co nejdříve bezpečně odstranit - předat do asanačního podniku, zakopat dostatečně hluboko do země nebo spálit.

3. Prohlídka kusu a posouzení

První prohlídku provede lovec, který pořídí fotodokumentaci postiženého kusu (po identifikaci kusu plombou identifikace kusu nesnímatelnou plombou) a vyplní lístek o odlovu. Postižené kusy by měla posoudit minimálně proškolená osoba, která o prohlídce učiní záznam. Hospodář na podkladě vyšetření proškolené osoby rozhodne o použití zvěřiny.

4. Využití zvěřiny

Zvěřina je nevhodné pro lidskou spotřebu v těchto případech:

- u kusu před odstřelem byly pozorovány změny chování a/nebo
- na dece je velké množství nádorů ve spojení s vyhublostí kusu
- po stažení jsou viditelné smyslové změny v podkoží a na zvěřině (např. nádory zasahují až do zvěřiny, zvěřina je vodnatá, páchne)
- po vyjmutí vnitřních orgánů jsou patrné patologické změny na vnitřních orgánech (např. hnisavá ložiska nebo nádory na játrech, plicích nebo v ledvinách, hnisavý zánět pobřišnice s výpotkem)

V ostatních případech je zvěřina po tepelném opracování (minimálně 70°C po dobu 10 minut uvnitř zvěřiny) požitelná. Zvěřinu by měla být **přednostně použita pro vlastní spotřebu lovce**, případně uvnitř mysliveckého spolku (zvěřinu neuvolňovat do oběhu).

Nepožitelnou zvěřinu je možno po tepelném opracování lze využít ke krmení loveckých psů. Jinak ji neškodně odstranit - předat do asanačního podniku nebo zakopat dostatečně hluboko do země. **Postižené kusy nepoužívat jako újed!**

Zpracováno na Krajské veterinární správě pro Kraj Vysočina na žádost OMS Jihlava